

EIROPAS SAVIENĪBAS FINANŠU INTEREŠU AIZSARDZĪBAS KOORDINĀCIJAS
PADOMES SĒDE

PROTOKOLS Nr.8

Rīgā

2013.gada 1.novembrī

Sēdi vada:

Valsts sekretāre

S.Bajāre

Sēdē piedalās:

**Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības koordinācijas
padomes locekļi vai to deleģētie pārstāvji:**

Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta direktores vietā ES fondu vadības sistēmas departamenta dep. dir. vietniece - Ieviešanas sistēmas nodaļas vadītāja	S.Auniņa
Ģenerālprokuratūras Starptautiskās sadarbības nodaļas prokurors	M.Viļums
Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka vietnieces	N.Ozkanli
korupcijas apkarošanas jautājumos vietā galvenā speciāliste	
Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietā Tieslietu ministrijas Krimināltiesību departamenta direktores vietniece	R.Rācene- Bērtule
Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektore	I.Pētersone
Valsts ieņēmumu dienesta Muitas kriminālpārvaldes direktors	E.Ceipe
Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes priekšnieka vietā izmeklētājs	D.Novickis
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Valsts sekretāra vietnieces vietā Investīciju uzraudzības departamenta Ieviešanas sistēmas kontroles nodaļas vadītāja	D.Stūrmane
Zemkopības ministrijas Valsts sekretāra vietnieka vietā Lauku attīstības atbalsta departamenta Fondu uzraudzības un informācijas koordinācijas nodaļas vadītāja	I.Lāce

Uzaicinātie:

Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departamenta direktore	N.Lasmane
Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departamenta direktores vietniece	L.Graudiņa
Valsts ieņēmumu dienesta Finanšu policijas pārvaldes direktora vietnieks	D.Aniņš
Valsts ieņēmumu dienesta NKP Nodokļu kontroles darba plānošanas un analīzes daļas vadītāja	R.Bukmane
Finanšu ministrijas ES fondu vadības sistēmas departamenta ES fondu tiesiskā nodrošinājuma nodaļas vadītājas vietniece	Z.Logina
Valsts kases Eiropas lietu departamenta direktore	K.Zencova
Lauku atbalsta dienesta Juridiskā departamenta direktora vietnieks	A.Lācis
Centrālās finanšu un līgumu aģentūras direktores vietniece programmu un projektu atbilstības jautājumos – Juridiskā un administratīvā nodrošinājuma departamenta direktore	G.Šulca
Ernst & Young Baltic Krāpšanas izmeklēšanas un strīdu risināšanas pakalpojumu nodaļas vecākais menedžeris	L.Jurkonis
Ernst & Young Baltic valdes priekšsēdētāja	D.Krišjāne

Sēde nepiedalās:

Finanšu ministrijas Eiropas Savienības uzraudzības fonda departamenta direktore	D.Rancāne
Tieslietu ministrijas Valsts sekretārs	M.Lazdovskis
Zemkopības ministrijas Valsts sekretāra vietnieks	A.Lapiņš
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Valsts sekretāra vietniece	D.Grūberte
Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes priekšnieks	G.Gudermanis
Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka vietniece korupcijas apkarošanas jautājumos	J.Striķe

Protokolē:

Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte	A.Avota
---	---------

Sēde sākas plkst. 13:00

Sēdi atklāj **S.Bajāre**

Iebildumu par darba kārtību nav. Sēdes dalībnieki apstiprina darba kārtību.

1.

Nacionālās krāpšanas apkarošanas stratēģijas projekts

N.Lasmane informē sēdes dalībniekus, ka ir uzsākts darbs pie nacionālās krāpšanas apkarošanas stratēģijas izstrādes, kurā iespējams apvienot iestāžu jau izstrādātās krāpšanas apkarošanas stratēģijas. Arī Eiropas Komisija nesējās sarunās par jauno plānošanas periodu uzsver šādas stratēģijas nozīmi, kas būs viens no kritērijiem ES fondu administrēšanas sistēmai. EK stingri rekomendē apsvērt iespēju izmantot ārpalpojumu, tādā veidā nodrošinot profesionāli un kvalitatīvi izstrādātu vienotās stratēģijas projektu.

L.Jurkonis Ernst & Young pārstāvis, kuram ir pieredze citās ES dalībvalstīs attiecībā uz nacionālo krāpšanas apkarošanas stratēģiju izstrādi, sniedz ieskatu un iepazīstina sēdes dalībniekus ar savu redzējumu, iezīmējot stratēģijas galvenās komponentes un izstrādes principus.

Prezentācijas noslēgumā **L.Jurkonis** jautā klātesošiem, vai iestādēs ir iedibinātas kādas procedūras vai atsevišķa struktūrvienība krāpšanas risku identificēšanai, kas ir viena no OLAF galvenajām prasībām.

L.Graudiņa informē, ka Revīzijas iestādei ir izstrādāta kārtība, saskaņā ar ko auditori veic krāpšanas riska izvērtēšanu sistēmu auditu ietvaros, kā arī ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotajā ES fondu vadības un kontroles sistēmā un Valsts kasē ir noteikti krāpšanas un korupcijas riska indikatori.

Iespējams pastāv problēma attiecībā uz kopēju izpratni un informētību par krāpšanu un, ka šo risku indikatori nav pietiekami skaidri definēti, tomēr kopumā situācija Latvijā ir vērtējama pozitīvi un katrai institūcijai ir definēti krāpšanas veidi un indikatori.

S.Bajāre papildina, ka izstrādājot nacionālo krāpšanas stratēģiju jautājums nav tikai par kritēriju definēšanu, bet par vispārējo koordināciju un informācijas apmaiņu.

I.Lāce jautā par prezentācijas laikā minēto attiecībā uz informācijas plūsmas organizēšanu nākotnē. Šobrīd tā notiek caur Zemkopības ministriju un Finanšu ministriju par ministrijas kompetencē esošo ES fondu finansējuma izlietojumu. Tomēr nākotnē visu informācijas plūsmu OLAF plānots virzīt caur AFCOS dienestu. Šeit būtu jāpadomā kā izvairīties no papildus administratīvā sloga un nodrošināt efektīvu ziņošanu OLAF. Kā tiek plānots šo realizēt?

L.Jurkonis atbild, ka gatavojot materiālu ir saskatīta kopējā problēma – nav viens informācijas apmaiņas un koordinēšanas kontaktpunkts Latvijā, kas var būt par iemeslu informācijas trūķumam gan OLAF, gan nacionālā līmenī AFCOS struktūrā. Nav plānots veidot papildus funkcijas vai uzlikt par pienākumu sniegt AFCOS kādu papildus informāciju, bet panākt kopēju izpratni, kas ir AFCOS atbildība, kāda veida informācija AFCOS pārrauga un tam jābūt līdzīgi kā OLAF. Šobrīd dažādām iestādēm ir dažādi pienākumi attiecībā uz ziņošanu, bet plānots tuvināt un izveidot pārredzamu ziņošanas sistēmu.

Nemot vērā, ka par prezentēto materiālu vairāk nav komentāru un iebildumu, **S.Bajāre** rezumē un piedāvā atbalstīt ārpakalpojuma iepirkšanu stratēģijas izstrādei.

Sēdes dalībnieki pieņem zināšanai sniegto informāciju.

Nolēma atbalstīt ideju par nacionālās krāpšanas apkarošanas stratēģijas izstrādi.

2.

Specializētas izmeklēšanas funkcijas FM resorā izveidošana vai AFCOS funkcijas nodošana nacionālajām izmeklēšanas iestādēm

L.Graudīņa iesākumā informē, ka š.g.15.oktobra MK sēdē tika pieņemti grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 23.marta noteikumos Nr.269 "Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes nolikums" un ar Ministru kabineta rīkojumu apstiprināts jauns padomes sastāvs.

Sanāksmes otrā darba kārtības jautājuma mērķis ir rosināt diskusiju par to, kur Latvijā atrodas AFCOS. No 2002. gada AFCOS funkcijas pilda Finanšu ministrija. Nemot vērā, ka Latvijā izveidot daudznozaru speciālistu struktūrvienību sākotnēji nebija iespējams, ir izveidota AFCOS Padome.

Saskaņā ar pēdējiem grozījumiem padomes personālsastāvā iekļauti desmit padomes locekļi, tajā skaitā divi Finanšu ministrijas pārstāvji, divi Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvji un pa vienam pārstāvim no Ģenerālprokuratūras, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja, Tieslietu ministrijas, Valsts policijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Zemkopības ministrijas. Uz padomes sēdēm ekspertu statusā pastāvīgi tiks uzaicināti Centrālās finanšu un līgumu aģentūras, Iepirkumu uzraudzības biroja, Valsts kases un Lauku atbalsta dienesta pārstāvji.

Galvenie trūkumi/problēmas, kas identificētas ir, ka AFCOS pilda vairāk „pastkastītes” funkcijas, t.i., informācijas apkopošana un pārsūtīšanu starp OLAF un nacionālajām kompetentajām iestādēm. OLAF sagaida no AFCOS daudz aktīvāku darbu, ar pietiekamiem cilvēkresursu kapacitāti un iespējams pat izmeklēšanas pilnvarām, ar spēju piedalīties OLAF kontrolēs un pārbaudēs uz vietas.

Apskatot atsevišķu dalībvalstu (Horvātija, Bulgārija, Zviedrija) praksi, ir redzami pozitīvi piemēri. Kā piemēram, Zviedrijā AFCOS ir atsevišķi izveidots Ekonomisko noziegumu izmeklēšanas valsts birojs. Birojam tiek ziņots par visiem iespējamiem krāpšanas gadījumiem, kas skar ES finanšu intereses, ko Birojs nodod attiecīgajam prokuroram tālākai izmeklēšanai.

Kopumā secināms, ka Latvijā AFCOS jāveido tā, lai tam būtu pilna informācija par pārkāpumiem un iespējamiem krāpšanas gadījumiem, par ko informēt nacionālās kompetentās iestādes un OLAF.

Prezentācijas noslēgumā sanāksmes dalībnieki tiek aicināti izvērtēt iespēju AFCOS dienestu izveidot savā iestādē, lai tas būtu spējīgs darboties efektīvi un lietderīgi, ar nepieciešamajiem informācijas resursiem un spēju reaģēt iespējami īsā laikā uz informācijas pieprasījumiem.

S.Bajāre papildina, ka šie jautājumi attiecībā uz AFCOS - kāda būtu tā pakļautība, gan funkcijas, sasaucas ar nacionālās pretkrāpšanas stratēģijas izstrādi un būtu izvērtējams paralēli.

I.Pētersone aicina pievērst uzmanību arī nacionālajai likumdošanai, tās papildināšanai, definējot AFCOS papildus funkcijas. Šobrīd nacionālā līmenī nav normas, kas noteiktu, kādā veidā ir jāsniedz palīdzība OLAF tā veicamajās pārbaudēs, jo paredz Eiropas Savienības līmeņa regulējums paredz iespēju OLAF veikt pārbaudes uz vietas un to, ka attiecīgās dalībvalsts kompetentajai iestādei ir jāsniedz palīdzība Biroja darbiniekiem šajā procesā.

D.Aniņš papildina, ka jāņem vērā EK iniciatīvu izveidot Eiropas Prokurora (EP) biroju, kam būtu ļoti plašas pilnvaras veikt izmeklēšanu krimināltiesiskā sfērā katrā dalībvalstī neparstarpināti.

L.Graudiņa atkārtoti uzsver problēmu AFCOS operatīvi sniegt atbildes uz OLAF pieprasījumiem, kas pārsvarā ir saistīti ar administratīvu izmeklēšanu. Vairumā gadījumu no tiesībsargājošām iestādēm tiek saņemta atbilde, ka kamēr nav uzsākts kriminālprocess, nav iespējams iegūt datus un dokumentus. Līdz ar to OLAF tiek atteikts sagatavot informāciju.

D.Stūrmane papildina, ka varbūt ir nepieciešams mainīt tiesisko bāzi, paplašinot tiesībsargājošos iestāžu pilnvaras.

I.Pētersone apstiprina, ka par citas valsts nerezidentu, kas nav nodokļu maksātājs, nav nekādas iespējas saņemt informāciju no kredītiestādēm, vēl jo vairāk tādā gadījumā, ja nav uzsākts kriminālprocess.

L.Graudiņa piekrīt un papildus norāda, ka tāda ir bijusi arī atbilde OLAF, ka saskaņā ar nacionālo likumdošanu, ja nav ierosināta krimināllieta, informāciju nav iespējams sniegt. Tomēr OLAF vairākkārt ir uzsvēris šo problēmu, ka saskaņā ar nacionālajiem normatīviem mēs nevaram sniegt palīdzību izmeklēšanās

M.Viļums papildina, ka šāda situācija turpināsies vēl tuvākos gadus. Arī citās dalībvalstīs ir prakse, ka OLAF nevar vienkārši piekļūt jebkurai informācijai, kas ir loģiski. Aizdomām jābūt pamatotām, kā dēļ arī ir šāds regulējums. Papildinot iepriekš minēto attiecībā uz EP biroja izveidi, informē, ka mainīsies arī Eurojust un OLAF pilnvaras, kā dēļ šobrīd arī tiek saņemti daudz pieprasījumu par esošiem kriminālprocesiem, bet tas ir arī viss, ko OLAF šobrīd dara. Informācija pretī netiek saņemta. OLAF ir vēlme saņemt pilnvaras veikt kriminālizmeklēšanas, tomēr, vai tas notiks, nav zināms. EP izveides ietvaros ir plānots pārņemt daļu no OLAF štata vietām un budžeta, un Birojs varēs jau darīt tās lietas, kas būs kriminālprocesa ietvaros. Visticamāk Latvijas prezidentūras laikā projekts Padomes regulai par EP biroja izveidošanu tiks virzīts tālāk.

N.Lasmane informē, ka š.g.8.novembrī jau plānotas neformālas Latvijas TRIO prezidentūras sarunas, kas liecina par 2015.gada pirmajā pusē gaidāmajām nopietnām izmaiņām minētajās ES institūcijās.

M.Viļums piebilst, ka priekšlikums Padomes regulai par EP biroja izveidošanu virzās ļoti strauji un vienlaikus ar EP biroja izveidi faktiski šāda AFCOS kontaktpunkta nepieciešamība zūd.

N.Lasmanes viedoklis savukārt ir, ka EP ir plānots kā ļoti neatkarīgs un tomēr būtu nepieciešams līdz nākamajai AFCOS padomes sēdei nākamā gada aprīlī apdomāt šo jautājumu attiecībā uz AFCOS atrašanās vietu.

L.Graudiņa papildina, lai arī priekšlikums par EP biroja izveidi virzās ļoti ātri, tomēr ir vērojama dalībvalstu pretestība šāda biroja izveidei, būtu jāskatās pēc esošā regulējuma. Tikko stājusies spēkā jaunā OLAF regula, stiprinot OLAF funkcijas un pilnvaras, vienlaikus pasaka, ka tiek sagaidīti spēcīgi AFCOS dienesti, jāveido tā, lai veicinātu efektīvu sadarbību un informācijas apmaiņu ar OLAF. Tā ir kopēja Eiropas interese stiprināt spējas apkarot krāpšanu.

S.Bajāre piekrīt, ka jāseko līdzi procesiem, kas šobrīd ir uzsākušies, bet ir skaidrs, ka nacionālā līmenī mums būs jāsadarbojas un jāveido jaunais sadarbības ietvars.

R.Rācene-Bērtule papildina M.Viļuma teikto, ka vērojama liela politiska interese virzīt ātri priekšlikumu Padomes regulai par EP biroja izveidošanu un ir skaidrs, ka tas visticamāk nonāks uz galda LV prezidentūrai jau projekta beigu stadijā. Aicina, domājot par AFCOS funkciju pilnveidošanu, ļoti cieši skatīties korelāciju ar citām ES normatīvu izmaiņām. Lai gan sākotnēji dalībvalstis bija pret EP biroja izveidi, šobrīd jau vairumā atbalsta ideju, norādot, ka jāstrādā pie detaļām, kas ir signāls, ka kopumā Regulas projekts tiks atbalstīts.

M.Viļuma ieskatā AFCOS kā kontaktpunkts OLAF, atrodoties citas institūcijas struktūrā, nevarēs vairāk palīdzēt OLAF kā šobrīd, kad tas atrodas Finanšu ministrijā.

S.Bajāre noslēdz diskusiju uzsverot, ka augsti novērtē šobrīd AFCOS atrašanos Finanšu ministrijā. Lielā mērā tiek pildītas tam dotās funkcijas un uzdevumi. Domājot par stratēģiju, par nākotnes redzējumu, būtu jāizvērtē iespējamu AFCOS pārvietošanu, lai nodrošinātu tā efektīvu darbību un lietderību, nodrošinot sistēmu nepārklāšanos un atbilstību jaunajam regulējumam.

Nolēma: Sēdes dalībniekiem līdz nākamajai padomes sēdei sniegt priekšlikumus par AFCOS atrašanās vietu, galvenajiem uzdevumiem un atbildību, lai veicinātu efektīvu sadarbību un informācijas, t.sk., operatīva rakstura informācijas, apmaiņu ar OLAF.

Valsts sekretāre sēdi slēdz plkst. 14:00

2013.gada 29. novembrī

Valsts sekretāre

S.Bajāre

Eiropas Savienības fondu revīzijas departamenta
vecākā eksperte

A.Avota

